

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та управління підприємництвом

Кафедра загальної економічної теорії та економічної політики

ЧЕБОНЕНКО ГАННА ВІКТОРІВНА

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**
спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

Автореферат

кваліфікаційної роботи на здобуття

освітньо-кваліфікаційного рівня - бакалавра

зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»

на тему:

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
РОЗВИТКОМ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

м. Одеса - 2024

Дипломною роботою є рукопис.

Робота виконана на кафедрі загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету Міністерства освіти і науки України.

Керівник: доктор економічних наук, доцент

Несененко Павло Петрович

доцент кафедри загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету, м. Одеса.

Рецензент: доктор економічних наук., професор

Запша Г. М.

професор кафедри менеджменту Одеського державного аграрного університету.

Захист відбудеться на засіданні Державної екзаменаційної комісії в Одеському національному економічному університеті за адресою: 65082 м. Одеса, вул. Преображенська, 8.

З дипломною роботою можна ознайомитися на кафедрі загальної економічної теорії та економічної політики Одеського національного економічного університету за адресою: 65082 м. Одеса, вул. Преображенська,8, ауд. 315.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Охорона здоров'я – це складна система, що представляє собою специфічну галузь публічного управління, яка здатна забезпечити реалізацію найважливішого для держави соціального принципу – збереження та покращення здоров'я громадян, а також надання висококваліфікованої медичної допомоги. Для будь-якої держави, в тому числі й для України, стабільне управління системою охорони здоров'я є одним із головних завдань, оскільки від рівня медичного обслуговування залежить добробут країни загалом.

Слід відзначити, що охорона здоров'я в Україні, як галузь соціальної сфери публічного управління в останні десятиліття зазнала суттєвих трансформацій відповідно до постійних змін умов ринкової організації бюджетування, оптимізації та територіального розміщення закладів охорони здоров'я, зміщення акцентів на стандартизацію процесів у лікувально-профілактичній діяльності та включення до системи ринкових послуг, де головний учасник усіх перетворень – це споживач конкретної медичної послуги.

Звичайно ж, як і будь-яка інша соціальна сфера, охорона здоров'я лежить на плечах держави, від ефективності управління якої й залежить цей рівень охорони здоров'я. А оскільки сьогодні в Україні якість медичних послуг залишає бажати кращого, то сучасна українська охорона здоров'я, а якщо бути точнішим, то державне (публічне) управління цією сферою потребує суттєвого вдосконалення.

Метою роботи є провести теоретичне та практичне дослідження можливостей удосконалення механізмів публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні.

Відповідно до поставленої мети були визначені наступні завдання:

- розглянути теоретичні підходи до визначення сутності поняття «механізми публічного управління»;
- охарактеризувати сферу охорони здоров'я в якості об'єкта публічного управління;
- описати державне управління сферою охорони здоров'я як складову соціальної безпеки держави;
- проаналізувати сутність механізму публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні;
- вивчити досвід провідних країн з удосконалення публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я;
- здійснити оцінку в публічному управлінні ефективності функціонування системи охорони здоров'я в Україні;
- запропонувати напрями розвитку державного управління системою охорони здоров'я України;
- з'ясувати особливості публічного управління системою охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області;

– обґрунтувати рекомендації щодо подолання диспропорцій розвитку сфери охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області.

Об'єктом дослідження є процес механізму публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади удосконалення механізмів публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні.

Методи дослідження. В процесі дослідження використано систему методів, націлених на досягнення поставленої мети та завдань дослідження. Зокрема під час дослідження теоретико-методологічних засад державного управління сферою охорони здоров'я були застосовані методи аналізу та синтезу, ключових понять, дедукції та індукції тощо. В процесі аналізу механізму публічного розвитку сфери охорони здоров'я в Україні були задіяні нормативно-правовий метод, порівняльний метод, групування, індексний метод, SWOT та PESTLE аналіз, табличний та графічний методи. Під час удосконалення механізмів публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні на прикладі закладів Ізмаїльського району Одеської області використано метод декомпозиції, прогностичний метод, а також методи наукової абстракції та узагальнення.

Інформаційною базою дослідження є наукові періодичні публікації, підручники та монографічні видання українських вчених в сфері державного (публічного) управління, нормативно-правові акти України й інших країн, матеріали наукових конференцій та досліджень, електронні ресурси світової мережі Internet, статистична звітність закладів охорони здоров'я.

Ступінь розробленості проблеми. У вітчизняній літературі ця тема висвітлена лише фрагментами. Недостатня кількість україномовних джерел ускладнює вивчення даної теми.

Структура і обсяг роботи. Відповідно до мети, завдань та логіки дослідження, дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, які поділяються на дев'ять пунктів, висновків і переліку використаних джерел. Основний зміст кваліфікаційної роботи викладено на 71 сторінці друкованого тексту. Ілюстративний, статистичний і пояснювальний матеріал подано у 7 таблицях та 5 малюнках. Список використаних джерел містить 73 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, визначено її мету, об'єкт і предмет дослідження, охарактеризовано практичне значення.

У першому розділі – «**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СФЕРОЮ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**»- було визначено сутність та призначення поняття «механізми публічного управління»; розглянуто сферу охорони здоров'я як об'єкт публічного управління; охарактеризовано суб'єкти надання електронних послуг.

Теоретичні основи концепції публічного управління зробили такі вітчизняні вчені, як Б. М. Андрушків, О. В. Баб'як, С. Г. Бойко, Н. М. Буняк, Н. В. Василенко, Н. О. Васюк, О. О. Воробський, Т. П. Ващук, Я. М. Деренська, М. В. Долгіх, Д. Г. Гавриченко, Д. І. Горбатова, Я. Ф. Жовнірчик, В. В. Звірич, В. А. Ільяшенко, І. П. Кінаш, Н. Б. Кирич, Л. Р. Криничко, Г. О. Кузьменко, Н. М. Колісниченко, О. В. Мотайло, К. А. Пилипенко, О. С. Прокопишин, К. М. Роменська, В. І. Ткаченко, С. М. Туряниця, М. Н. Шалько, Т. П. Юрочко, В. А. Цопа, Н. В. Філіпова, І. І. Яремко та інші У роботах зазначених, та багатьох інших авторів надано характеристику проблем публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні.

Поняття механізм публічного управління - це комплекс інструментів управління, що використовуються для взаємодії між суб'єктом та об'єктом публічного управління з метою досягнення взаємопогодженості для спільного досягнення поставленої цілі. Такий механізм складається з сукупності елементів (державного управління, місцевого самоврядування, громадської участі; економічної, мотиваційної, організаційної, політичної, правової; механізмів-знарядь, механізмів-систем, механізмів-процесів).

Охорона здоров'я як об'єкт публічного управління представляє собою як діяльність публічної адміністрації, так і систему соціально-економічних, медико-санітарних заходів, що здійснюються закладами охорони здоров'я, спрямованих на забезпечення високого рівня здоров'я громадян шляхом виявлення, попередження і лікування хвороб; надання якісної і високотехнологічної медичної допомоги всім, хто її потребує громадянам, а також забезпечення доступності отримання такої допомоги.

Державне управління сферою охорони здоров'я виступає ключовою складовою соціальної безпеки держави, оскільки забезпечує здоров'я та благополуччя громадян та охоплює реалізацію державної політики щодо медичного обслуговування, контролю за якістю медичних засобів, профілактики захворювань та протидії епідеміям. Ефективне управління в цій сфері передбачає як консолідацію управлінських повноважень у відповідному органі (Міністерство охорони здоров'я України), так і координацію з іншими секторами держави та місцевого самоврядування, а також громадськими організаціями для забезпечення всебічного та доступного медичного обслуговування населення та збереження його здоров'я.

У другому розділі - «**АНАЛІЗ МЕХАНІЗМУ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ**»

- було досліджено сутність механізму публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я; розглянуто досвід провідних країн з удосконалення публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я; визначено оцінку в публічному управлінні ефективності функціонування системи охорони здоров'я.

Механізм публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні необхідно аналізувати в горизонтально-вертикальному інституційному аспекті (враховуючи рис. 1.1 та рис. 1.2), враховуючи взаємодію між трьома гілками влади: законодавчою, виконавчою, та судовою. При цьому варто відзначити місце в цьому механізмі Президента України, якого з однієї сторони відносять в системі розподілу влади до ключової фігури виконавчої гілки, а з іншої – вважають, що він виконує особливі функції та не може бути віднесеним до жодної гілки. В будь-якому разі Президент має значний вплив на процес формування та реалізації політики в сфері охорони здоров'я (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Місце Президента України в механізмі публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я

Роль Президента	Характеристика
Законодавча ініціатива	Має право вносити законопроекти, які стосуються реформування та покращення системи охорони здоров'я до Верховної Ради.
Формування уряду	Впливає на формування уряду через призначення Прем'єр-міністра (за згодою Верховної Ради) та, на основі пропозицій Прем'єр-міністра, інших членів Кабінету Міністрів, включаючи міністра охорони здоров'я.
Вето на законодавство	Має право ветовати закони, ухвалені Верховною Радою в сфері охорони здоров'я
Укази та розпорядження	Має право видавати укази та розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України, включаючи нормативні акти, що регулюють питання охорони здоров'я.
Міжнародне співробітництво	Виконує представницьку роль та представляє Україну на міжнародній арені, приймає рішення про участь у міжнародних організаціях та угодах, що може вплинути на розвиток сфери охорони здоров'я через імплементацію міжнародних стандартів та практик.

Найбільш важливу роль в механізмі публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я відіграє виконавча гілка влади. Формує державну політику у сфері охорони здоров'я, визначає її пріоритети та координує усі процеси в управлінні – Кабінет Міністрів України. В структурі Кабінету Міністрів України за напрямком охорони здоров'я відповідає низка Міністерств та відомств. Так, функції управління в сфері охорони здоров'я також здійснюють інші органи, такі як Міністерство оборони України, Міністерство внутрішніх справ України, Служба безпеки України та Міністерство транспорту України. Вони визначають структуру управління установами охорони здоров'я відповідно до своїх компетенцій. При цьому найголовнішим є Міністерство охорони здоров'я України.

Важелі впливу передбачають діяльність Міністерства охорони здоров'я України та інших органів у сфері ліцензування та акредитації суб'єктів ринку

медичних послуг, розроблення державних стандартів надання медичних послуг. Ці дії забезпечують високий рівень якості медичної допомоги, гарантують безпеку пацієнтів та сприяють вдосконаленню професійних навичок медичних працівників. Окрім того, в інституційно система охорони здоров'я в Україні представлена також НСЗУ, ДП «Медичні закупівлі України», ДП «Державний експертний центр», ДП «Електронне здоров'я», ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України», Органом самоврядування медичних працівників (лікарів, медичних сестре/братів), Асоціацією фахівців громадського здоров'я

В західноєвропейських країнах створено різноманітні моделі структури медичної галузі, які охоплюють лікувальні заклади, об'єкти та персонал. В кожній країні існує унікальне поєднання державних, напівдержавних, приватних некомерційних, під контролем держави, та комерційних приватних медичних установ. Така різноманітність відображає індивідуальний історичний розвиток, традиції, культурні особливості та політико-економічну динаміку кожної країни. Такі моделі не сформувалися одночасно. Відповідно процес становлення публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я пройшов досить суттєвий шлях розвитку та удосконалення.

У контексті глобальних підходів до реформування систем охорони здоров'я, американська модель викликає численні дебати через свою унікальну структуру, де переважають приватні медичні установи. У США медичні послуги здебільшого оплачуються безпосередньо пацієнтами або за рахунок приватного страхування. Державні та муніципальні заклади зосереджені на благодійності та допомозі малозабезпеченим групам населення. Відтак, велика частина медичного обслуговування в країні є платною, при цьому приватне фінансування складає понад 58% загальних витрат на охорону здоров'я. З цієї суми, приблизно 27% припадає на безпосередню оплату послуг пацієнтами, а майже 32% – на кошти, залучені через приватне страхування [39, с. 67]. В цілому ж США витрачає на охорону здоров'я біля 16,4% свого ВВП.

В багатьох європейських країнах реалізована інша модель – «державно регульовані ринкові відносини» або Бісмарківська модель. Вона базується на принципі обов'язкового національного медичного страхування. В цій системі лікарі діють як незалежні учасники ринку, пропонуючи свої послуги, тоді як держава через законодавчі акти вимагає від роботодавців вносити внески на медичне обслуговування через систему страхових фондів. Роботодавці покривають частину витрат на охорону здоров'я, а решту додають самі громадяни. Страхові компанії, які оперують на ринку медичних послуг, зобов'язані використовувати зібрані кошти виключно на медичну допомогу. Така модель, що застосовується, зокрема, в Австрії, Бельгії, Франції, Німеччині та Нідерландах, сприяє солідарному фінансуванню медичної допомоги, забезпечуючи доступ до неї для всіх верств населення [6, с. 122].

Розвиток публічного управління системою охорони здоров'я розпочався в Україні з отриманням незалежності. На думку В. М. Лехана він відбувався в чотири етапи: 1) 1991–2000 рр., 2) 2000–2010 рр.; 3) 2010–2013 рр.; 4) з 2014 р. і до теперішнього часу [29, с. 5]. Найважливішим є останній етап, оскільки саме

з 2014 р. в Україні розпочалося комплексне реформування системи охорони здоров'я. В 2016 р. стратегія реформування була закріплена в Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я [57]. В ній були зафіксовані існуючі проблеми та розроблено комплекс заходів щодо їх подолання. Реформа передбачала три етапи: підготовки, впровадження та інтеграції та мала завершитися до 2020 р.

Водночас станом на початок 2024 р. системні недоліки в галузі охорони здоров'я, які стали причиною розроблення та запланованого запровадження реформ в цій сфері у минулі роки, залишаються невирішеними, а самі реформи так і не були реалізовані навіть наполовину. Ситуація ускладнилася через військові дії, що збільшили кількість невирішених проблем. У 2021 році Україна зайняла 99 місце у світовому рейтингу охорони здоров'я з індексом 0.72, що відображає як виклики в системі охорони здоров'я, доступності та якості медичних послуг, так і щодо стану здоров'я населення [64].

До 2024 р. кількість поданих декларацій зросла до 31,91 млн. шт. Їх розподіл за областями України представлений на рис. 2.2.

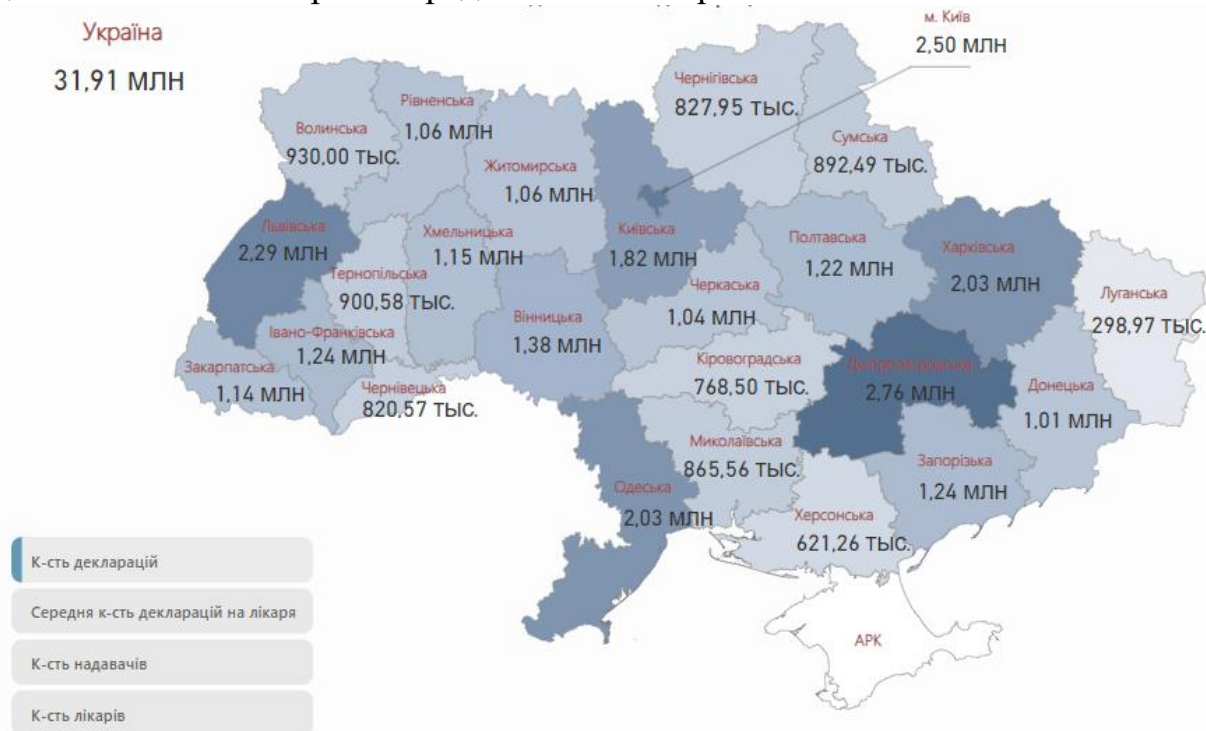

Рис. 2.2. Розподіл кількості поданих декларацій за областями України.

У третьому розділі - **«НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СФЕРИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ (НА ПРИКЛАДІ ЗАКЛАДІВ ІЗМАЇЛЬСЬКОГО РАЙОНУ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ)»** - було охарактеризовано напрями розвитку державного управління системою охорони здоров'я України; досліджено особливості публічного управління системою охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області; визначено рекомендації щодо подолання диспропорцій розвитку сфери охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області.

В 2022 році Міністерство охорони здоров'я затвердило пріоритетні напрямки розвитку сфери охорони здоров'я на 2023 - 2025 роки [51]. В цьому наказі перераховано 17 пунктів, за якими має змінюватися система охорони здоров'я в Україні. В п. 15 цього наказу визначено, що одним з напрямів має бути покращення управлінських здібностей системи охорони здоров'я на рівні територіальних громад, що включає розвиток професійних навичок менеджменту та лідерства у керівників закладів охорони здоров'я. Це дозволить забезпечити ефективніше функціонування закладів охорони здоров'я, оптимізацію ресурсів та підвищення якості медичних послуг. Відповідно важливим напрямом розвитку державного управління системою охорони здоров'я України є навчання управлінських кадрів, що спеціалізуються на сучасних підходах до керівництва медичними установами, включаючи стратегічне планування, управління людськими ресурсами та фінансовий менеджмент. Це дозволить створити професійне середовище, орієнтоване на інновації та пацієнт-центричний підхід.

Мережа органів управління охороною здоров'я в Україні повинна складатися з багатопрофільних команд, які забезпечують якість та постійне вдосконалення, залучають громаду та сприяють самообслуговуванню. Формування таких команд має відбуватися в рамках спільної відповідальності з іншими секторами. Для трансформації систем охорони здоров'я необхідно зміцнити управлінський потенціал на всіх рівнях, вимагаючи нових компетенцій від керівників.

Шляхи подолання проблем надання адміністративних послуг в Україні: остаточне сформулювати кінцевий перелік адміністративних послуг; затвердити єдину, максимально прозору та зручну процедуру для отримання адміністративної послуги громадянами держави; проводити щорічний всеукраїнський моніторинг центрів з надання адміністративних послуг, щодо якості послуг; інформаційне забезпечення; комфорт споживачів; зворотний зв'язок.

Для України особливої ваги в повоєнний період набуває План відновлення системи охорони здоров'я. Цей план повинен включати перелік заходів для післявоєнного відновлення та розвитку України, пропозиції щодо пріоритетних реформ та стратегічних ініціатив, а також перелік нормативно-правових актів, необхідних для ефективного відновлення. Головною метою Плану повинна бути не просто відбудова зруйнованих об'єктів, а кардинальна трансформація держави у нову європейську країну на принципах зеленої економіки. План відновлення повинен мати два виміри: параметричний і регіональний.

Ізмаїльський район Одеської області було створено 55 років тому. Він розташований на півдні Одеської області, у степовій зоні Придунайської низовини та межує з Румунією через річку Дунай, а також із Кілійським, Болградським і Арцизьким районами Одещини. Площа району становить 1,2 тисячі квадратних кілометрів. Це високорозвинений сільськогосподарський регіон, де значну роль у структурі економіки відіграють сільське господарство

та переробка. Вигідне географічне розташування сприяє розвитку торговельно-економічних відносин із зарубіжними країнами.

В 2020 році під час проведення адміністративно-територіальної реформи на території району було утворено 6 територіальних громад (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Загальна характеристика територіальних громад
Ізмаїльського району Одеської області

Громада	Тип громади	Кількість населених пунктів	Площа, кв. км.	Чисельність населення, осіб
Ізмаїльська	Міська	1	50,4	70731
Вилківська	Міська	5	585,9	12723
Кілійська	Міська	11	713,7	33699
Ренійська	Міська	8	521,4	35637
Саф'янівська	Сільська	19	995,1	42588
Суворівська	Сільська	7	370,9	11916
Всього	-	51	3237,4	209249

В цілому система публічного управління охороною здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області перебуває в процесі становлення та переформатування в умовах воєнних дій та з огляду на потреби, які можуть виникнути в районі в період повоєнного часу.

Особливе місце у позитивних змінах сфери охорони здоров'я посідає реформа територіальної організації влади та місцевого самоврядування. Децентралізація покликана покращити надання якісних послуг на місцевому рівні, підвищити відповідальність керівництва територіальних громад і наблизити Україну до стандартів належного врядування (good governance). На сьогодні рівень медицини в Ізмаїльському районі Одеської області відображає загальний стан справ у цих напрямках. Вирішення відповідних проблем сприятиме створенню саморегульованого місцевого самоврядування за європейськими стандартами в Україні.

Децентралізація передбачає передачу більших повноважень та ресурсів на місцевий рівень, що дозволяє громадам самостійно вирішувати питання охорони здоров'я, покращувати інфраструктуру, залучати кваліфікованих спеціалістів та впроваджувати сучасні медичні технології. Це наближає послуги до громадян, робить їх доступнішими та якіснішими, сприяє зростанню рівня довіри до місцевої влади та підвищенню ефективності управління в цілому. Впровадження європейських стандартів управління охороною здоров'я допоможе забезпечити стійкий розвиток медичної галузі в Україні. В цьому контексті важливого значення набуває покращення взаємодії громади Ізмаїльського району з іншими районними громадами Одеської області. Основними напрямками покращення такої взаємодії є наступні:

1. Укрупнення лікарень в залежності від плану розвитку госпітального округу.

2. Складання спільного плану побудови посилених укрупнених лікарень.
3. Створення пунктів надання найбільш необхідних амбулаторних послуг.
4. Прийняття спільної стратегії розвитку кадрів (наприклад, Ізмаїльського та Одеського районів Одеської області).
5. Утворення наглядових рад із представників громад.
6. Визначення покращених сервісів для населення громад, які є учасниками договору про спільне утримання лікарні.
7. Встановлення рівня обов'язкової фінансової участі громад окремо в утриманні та в розвитку лікарень.

Виходячи з загальних принципів підвищення спроможності закладів охорони здоров'я, можна запропонувати наступні кроки для усунення диспропорцій в розвитку охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження системи відносин з надання органами На підставі результатів проведеного дослідження можна зробити наступні висновки.

По-перше, механізм публічного управління можна визначити як інтегровану систему управлінських інструментів, призначених для ефективної взаємодії між управлінськими суб'єктами та об'єктами з метою синхронізації

їхніх дій для досягнення спільних цілей. Цей механізм охоплює широкий спектр компонентів, включаючи елементи державного управління, суб'єктів управління різного рівня, місцевого самоврядування, активної участі громадянського суспільства; економічні, мотиваційні, організаційні, політичні та правові складові. Окрім того, включення механізмів-інструментів, механізмів-систем та механізмів-процесів забезпечує комплексний підхід до управління, спрямований на оптимізацію взаємодії між усіма учасниками процесу для досягнення ефективних результатів.

По-друге, охорона здоров'я, як сфера публічного управління, охоплює не лише діяльність урядових органів, але й комплекс соціально-економічних і медичних заходів, реалізованих медичними установами. Ці заходи націлені на підтримку високого рівня здоров'я населення через виявлення, профілактику та лікування захворювань, забезпечення якісної та передової медичної допомоги кожному, хто її потребує. Важливим аспектом є також гарантування доступності медичних послуг для всіх верств населення, що передбачає створення умов для легкого доступу до медичної допомоги та її отримання.

По-третє, управління сферою охорони здоров'я на державному рівні є фундаментальним елементом забезпечення соціальної стабільності та безпеки країни, адже воно спрямоване на підтримку здоров'я та добробуту громадян. Це включає в себе розробку та впровадження державної політики у сфері медичного обслуговування, забезпечення контролю за стандартами медичного обслуговування, проведення заходів з профілактики захворювань, а також ефективну боротьбу з епідеміями. Для досягнення високої ефективності управління необхідно забезпечити не лише централізацію повноважень у спеціалізованому органі, як-от Міністерство охорони здоров'я України, але й активну взаємодію з іншими державними секторами, органами місцевого самоврядування та неурядовими організаціями. Це сприятиме створенню комплексної та інтегрованої системи медичного обслуговування, яка зможе забезпечити доступність та високу якість медичних послуг для всіх категорій населення, сприяючи тим самим зміцненню здоров'я нації.

По-четверте, сутність механізму публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я полягає у комплексному застосуванні нормативно-правових актів, практичних заходів, важелів управління та стимулів для забезпечення ефективного функціонування та розвитку медичної галузі. Цей механізм спрямований на створення умов для підвищення доступності та якості медичних послуг, захисту прав пацієнтів, підтримки медичних працівників та заохочення інновацій у сфері охорони здоров'я. Використання взаємопов'язаних засобів, заходів та стимулів дозволяє державі публічно та ефективно реагувати на сучасні виклики охорони здоров'я, забезпечуючи стаке поліпшення здоров'я нації та якості життя громадян.

По-п'яте, досвід провідних країн у сфері удосконалення публічного управління охороною здоров'я демонструє важливість комплексного підходу, який включає реформування медичного страхування, забезпечення доступності та якості медичних послуг, інвестиції в медичні технології та зміцнення первинної ланки медичної допомоги. Системи, що базуються на

солідарному страхуванні, централізованому регулюванні цін на послуги та ліки, а також на розширенні обов'язкового медичного страхування, довели свою ефективність у покращенні здоров'я нації та контролі витрат. Особливо важливим є акцент на превентивних заходах та залученню громадськості до активної участі у здоровому способі життя. Такі підходи, разом зі зміцненням ролі держави у координації та фінансуванні системи охорони здоров'я, формують ефективну модель публічного управління, спрямовану на задоволення медичних потреб усіх верств населення.

По-шосте, оцінка ефективності функціонування системи охорони здоров'я в контексті публічного управління є ключовим фактором для визначення якості медичних послуг та доступності охорони здоров'я для населення. Вона дозволяє виявити слабкі місця у системі, визначити пріоритетні напрямки для вдосконалення та реформування, а також забезпечити прозорість і відповідальність у використанні бюджетних коштів. Через систематичний аналіз ефективності, публічне управління здатне адаптувати політики охорони здоров'я до потреб громадян і викликів сучасності, забезпечуючи підвищення рівня здоров'я нації та оптимізацію медичного обслуговування. В Україні спостерігалось недосягнення цілей поставленої реформи охорони здоров'я. Негативні аспекти реформування посилилися з запровадженням військового стану.

По-сьоме, подальші напрямки розвитку державного управління системою охорони здоров'я України включають децентралізацію, яка передбачає передачу повноважень на регіональний і місцевий рівні для підвищення ефективності та прозорості управління; важливим аспектом є створення єдиного інформаційного простору для об'єднання даних про пацієнтів та медичні заклади; реформа передбачає подальше впровадження електронних медичних послуг, що покращить доступність та якість обслуговування; перехід до обов'язкового медичного страхування забезпечить рівний доступ до медичної допомоги для всіх громадян.

По-восьме, Ізмаїльський район Одеської області з 2020 р. включає 6 територіальних громад з охопленням 3237,4 кв. км території, на якій проживає 209 тис. осіб населення. При цьому спостерігається диспропорція у кількості лікарняних ліжок на 10 тис. населення порівняно з Одеською областю в цілому. До органів управління закладами охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області відносяться місцеві органи публічної влади – Ізмаїльська районна державна адміністрація та Ізмаїльська районна рада. З 2022 р. на час дії воєнного стану створено Ізмаїльську районну військову адміністрація Одеської області, в складі якої функціонує Відділ освіти, охорони здоров'я, культури, спорту. В складі Ізмаїльської районної ради функціонує Комісія з питань охорони здоров'я та соціальної політики. В Ізмаїльському районі в рамках третього етапу реформи буде створено надкластерні, кластерні та загальні лікарні, а також сучасні реабілітаційні центри, що забезпечать надання якісної та безкоштовної медичної допомоги. Ці медичні установи будуть оснащені передовим обладнанням та висококваліфікованим персоналом, що дозволить значно підвищити рівень

медичного обслуговування. Окрім того, в реабілітаційних центрах пацієнти зможуть отримувати повноцінну допомогу для відновлення здоров'я, що сприятиме їх швидкому поверненню до нормального життя.

По-дев'яте, для подолання диспропорцій розвитку сфери охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області запропоновано комплекс заходів. Зокрема необхідно підвищити оплату праці медиків, створити пільгові умови для їхнього проживання, покращити інфраструктуру медичних закладів і забезпечити їх сучасним обладнанням. Варто впровадити національні та регіональні програми підготовки медичних кадрів, підвищити престиж медичних професій, запровадити єдину інформаційну систему для ефективного управління, а також залучати громаду до розвитку охорони здоров'я через освітні програми та ініціативи. Крім того, необхідно створити спільний план побудови укрупнених лікарень, запровадити інформаційні кампанії для підвищення престижу медичних працівників та встановити рівень обов'язкової фінансової участі громад у розвитку лікарень.

АНОТАЦІЯ

Чебоненко Г. В. «Удосконалення механізмів публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «бакалавра» зі спеціальності «281 Публічне управління та адміністрування» за бакалаврською програмою професійного спрямування «Публічне управління та адміністрування». – Одеський національний економічний університет. – м. Одеса, 2024 рік.

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – є процес механізму публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я в Україні

У роботі розглядається сутність та призначення поняття «механізми публічного управління»; розглянуто сферу охорони здоров'я як об'єкт публічного управління; охарактеризовано суб'єкти надання електронних послуг.

Досліджено сутність механізму публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я; розглянуто досвід провідних країн з удосконалення публічного управління розвитком сфери охорони здоров'я; визначено оцінку в публічному управлінні ефективності функціонування системи охорони здоров'я.

Охарактеризовано напрями розвитку державного управління системою охорони здоров'я України; досліджено особливості публічного управління системою охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області; визначено рекомендації щодо подолання диспропорцій розвитку сфери охорони здоров'я в Ізмаїльському районі Одеської області.

Ключові слова: публічне управління; сфера охорони здоров'я; медичне обслуговування; реформа; Ізмаїльський район.

ANNOTATION

A. V. Chebonenko "Improvement of public administration mechanisms in the development of the healthcare sector."

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in the specialty "281 Public management and administration" under the bachelor's program of the professional direction "Public management and administration". – Odesa National University of Economics. - Odesa, 2024.

The bachelor's qualification work consists of three sections. The object of the research is the process of the mechanism of public administration for the development of the healthcare sector in Ukraine.

The work examines the essence and purpose of the concept of "mechanisms of public administration"; the healthcare sector is considered as an object of public administration; the subjects of providing electronic services are characterized.

The essence of the mechanism of public administration for the development of the healthcare sector is researched; the experience of leading countries in improving public administration for the development of the healthcare sector is considered; the evaluation of the effectiveness of the healthcare system in public administration is defined.

The directions of development of state administration of the healthcare system in Ukraine are characterized; the features of public administration of the healthcare system in the Izmail district of Odesa region are researched; recommendations for overcoming the disparities in the development of the healthcare sector in the Izmail district of Odesa region are determined.

Keywords: public administration, healthcare sector, medical services, reform, Izmail district.